

ИКОНОМИКАТА И БАНКОВИЯТ СЕКТОР НА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТВЪРТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2024 г.

СОФИЯ

ОСНОВНИ АКЦЕНТИ

- През третото тримесечие на 2024 г. българската икономика отчита ръст от 2,4% на годишна база с най-голям принос на правителственото потребление, бруто образуването на основен капитал и частното потребление.
- Инфлацията нараства с 2,0% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2024 г.
  - В края на декември 2024 г. безработицата се увеличава до 3,8%
  - Бюджетният дефицит е 3,2% от прогнозния БВП към края на декември 2024 г.
  - В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. активите на банковата система нарастват с 11,4% на годишна база до 191,6 млрд. лв. (95,1% от прогнозния БВП).
  - До края на четвъртото тримесечие на 2024 г. банковият сектор отчита нетна печалба в размер на 3 694,8 млн. лв.
  - Влияние върху финансовия резултат на банковата система оказват покачващите се лихвени приходи и подобряването качеството на кредитните портфейли на банките.
  - През четвъртото тримесечие на 2024 г. ръстът на кредитите остава висок както за домакинствата, така и за фирмите, като продължава да намалява дялът на необслужваните кредити във всички бизнес сегменти.
  - Към края на декември 2024 г. се наблюдава намаление на лихвените проценти по новодоговорените жилищни кредити в левове и евро, и увеличение на лихвените проценти по депозитите за домакинствата и предприятията в лева.
  - През четвъртото тримесечие се отчита увеличение на лихвените проценти по потребителските кредитите в лева и евро и намаление на лихвените проценти по депозитите в евро за предприятията и домакинствата.

СЪДЪРЖАНИЕ

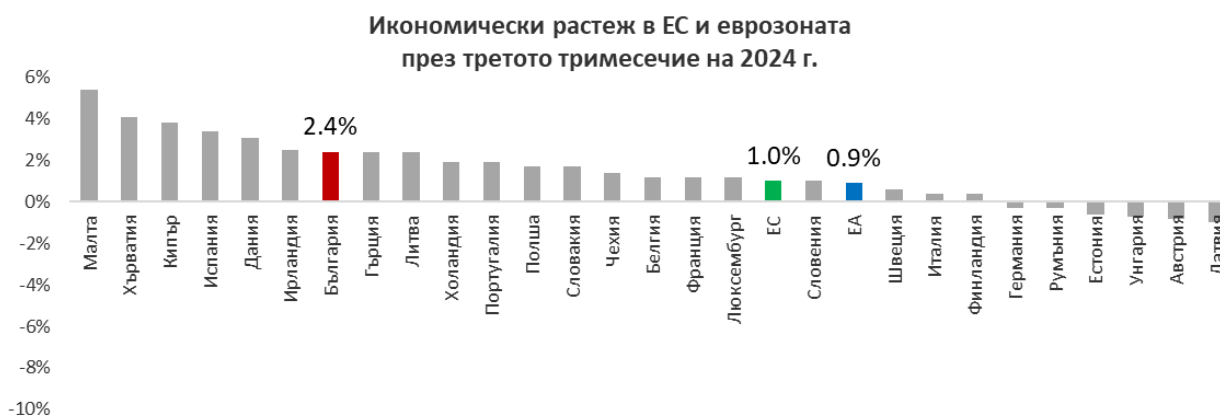
I. Икономиката на България	4
1. Икономически растеж.....	4
2. Инфлация.....	7
3. Пазар на труда.....	9
4. Държавен сектор	11
5. Капиталов пазар	12
II. Банковият сектор на България	14
1. Счетоводен баланс (Отчет за финансовото състояние).....	14
1.1. Активи.....	14
1.2. Пасиви	15
1.3. Собствен капитал	15
2. Отчет за приходите и разходите	15
2.1. Нетна печалба	15
2.2. Нетен лихвен доход	16
2.3. Нетен доход от такси и комисиони.....	17
2.4. Оперативни разходи и обезценки	17
3. Финансови показатели	19
3.1. Ликвидност	19
3.2. Капиталова адекватност	19
3.3. Рентабилност.....	21
4. Кредити и депозити	23
4.1. Кредити и депозити на домакинства	26
4.2. Кредити и депозити на нефинансови предприятия	26
5. Лихвени проценти.....	27
5.1. Лихвени проценти по депозити.....	27
5.2. Лихвени проценти по кредити.....	28

I. Икономиката на България

Икономически растеж

През третото тримесечие на 2024 г. БВП на България нараства с 2,4% на годишна база, записвайки малко по-висок растеж спрямо предходното тримесечие, когато е отчетен растеж от 2,2%. По предварителни сезонно и календарно изгладени данни на Евростат темпът на растеж на българската икономика остава над средния за ЕС и еврозоната. БВП на Европейския съюз (ЕС) и еврозоната се повишава съответно от 0,8% до 1,0% и от 0,5% до 0,9% на годишна база.

Източник: Евростат, сезонно и календарно изгладени данни за БВП

Най-голям принос за растежа на икономическата активност през третото тримесечие на 2024 г. по предварителните данни на Евростат имат правителственото потребление, бруто образуването на основен капитал и частното потребление.

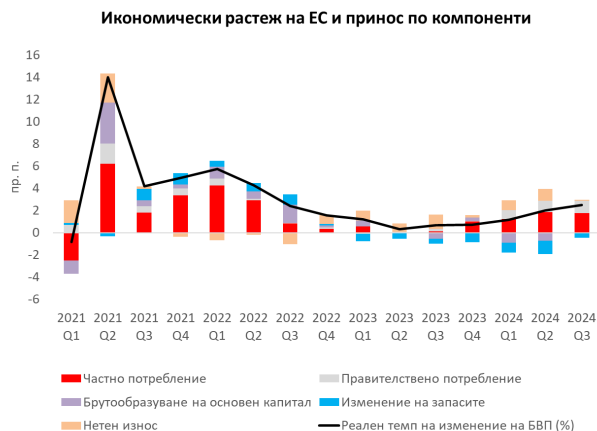
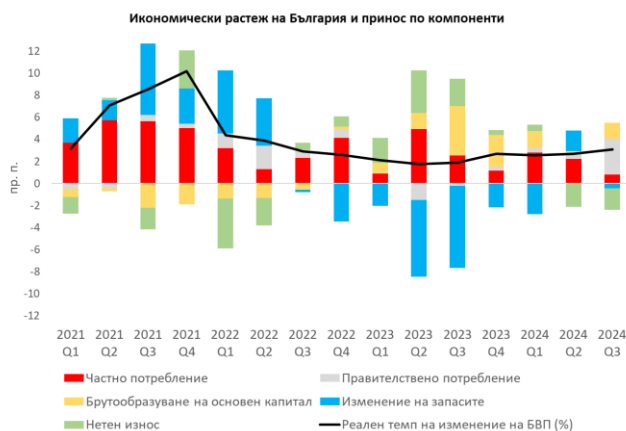
През разглеждания период правителственото потребление се увеличава със 16,0% на годишна база.

Частното потребление продължава да расте през третото тримесечие на 2024 г., и отчита ръст от 1,4% на годишна база спрямо повишението от 3,7% тримесечие по-рано.

През третото тримесечие на 2024 г. бруто образуването на основен капитал нараства с 8,3% на годишна база, след увеличение от 0,9% тримесечие по-рано. През разглеждания период приносът на този компонент е положителен и възлиза на 1,4 пр.п. Изменението на запасите води до отрицателен принос от -0,4 пр.п. в структурата на растежа през третото тримесечие на 2024 г. Нетният износ има отрицателен принос от -2,0 пр.п. за нарастването на БВП за периода юли-септември.

Износът на стоки и услуги се увеличава през третото тримесечие на 2024 г. до 0,7% на годишна база. Вносът се увеличава до 4,3% на годишна база след увеличение от 4,7% тримесечие по-рано. През четвъртото тримесечие на 2024 г. търговското салдо остава отрицателно –5,3% от БВП при отчетено равнище от -3,1% от БВП тримесечие по-рано.

Източник: Евростат, собствени изчисления

За сравнение, икономиката на ЕС повишава темпа си на растеж от 0,8% на годишна база през първото тримесечие на 2024 г. до 1,0% през третото тримесечие на 2024 г. Най-голям принос за развитието на европейската икономика оказва частното потребление, което бележи ръст на годишна база в структурата на БВП.

В своята [Макроикономическа прогноза](#) Българската народна банка (БНБ) очаква растежът на реалния БВП в България за 2024 г. да възлезе окончателно на 2,3%, което ще се определя най-вече от нарастването на разходите за крайно потребление и положителния принос на запасите, докато инвестициите в основен капитал и нетният износ ще допринасят отрицателно за изменението на икономическата активност. БНБ прогнозира, че реалният растеж на БВП ще достигне до 2,5% през 2025 г. и 3,0% през 2026 г. Според БНБ, частното потребление се очаква да нараства с високи темпове през следващите години и да бъде компонентът на БВП с най-висок положителен принос за растежа, което е в съответствие с прогнозираното увеличение на заетостта и на реалния разполагаем доход на домакинствата.

Прогнозите на различни национални и международни финансови организации и институции допускат, че ръстът на икономиката на България ще бъде в границите между 2,1% и 2,4% през 2024 г. Очакванията са за растеж в диапазона от 2,5% до 3,1% през 2025 г. и от 2,7% до 3,0% през 2026 г.

Ключови показатели за икономиката на България	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Q1'24	Q2'24	Q3'24	Q4'24	2024F	2025F	2026F	2027F	2028F	
Брутен вътрешен продукт																				
БВП (млн. лв.)	84,150	89,600	95,391	102,741	109,916	119,906	121,088	139,602	168,360	185,233	43,362	48,142	53,770	57,193						
БВП (реален темп на изменение на годишна база, в %)	1	3.4	3	2.8	2.7	3.8	-3.2	7.8	4	1.9	1.9	2.3	2.6							
															МФ (есен 2024 г.)	2.2	2.8	3	2	2
															БНБ (декември 2024 г.)	2.3	2.5	3	-	-
															МВФ (окт. 2024 г.)	2.3	2.5	-	-	-
															СБ (юни 2024 г.)	2.1	3.1	2.7	-	-
															ЕК (есен 2024 г.)	2.4	2.9	3	-	-
															ЕБВР (септ 2024 г.)	2.2	2.9	-	-	-
															ОИСР (дек. 2024 г.)	2.3	2.8	2.6	-	-
Принос по компоненти (проценти пункта):																				
Крайно потребление - общо	1.0	3.4	3.0	2.8	2.7	4.0	-4.4	8.1	3.4	2.4	2.6	2.7	3.1							
Частно потребление (на домакинства и НТООД)	1.4	2.8	2.2	2.5	3.7	6.0	-0.4	8.6	4.8	4.1	4.8	3.7	1.4							
Крайно потребление на правителството	-0.1	1.8	2.2	4.3	5.3	2.0	8.3	0.4	6.5	-1.4	2.2	2.8	1.6							
Бруто образуване на основен капитал	3.5	2.7	-6.6	3.2	5.4	4.5	0.6	-8.3	-4.3	15.0	7.1	0.9	8.3							
Износ на стоки и услуги	3.1	6.4	8.6	5.8	1.7	4.0	-12.1	13.2	8.3	1.3	-0.9	1.1	0.7							
Внос на стоки и услуги	5.1	4.7	5.2	7.4	5.8	5.2	-5.4	12.2	10.5	-2.7	-2.1	4.7	4.3							
Търговско салдо/БВП (в %)	-6.5	-5.7	-2	-1.5	-4.8	-4.7	-3.2	-4.1	-5.9	-4.1	-1.2	-2.4	-3.5							
Преки чуждестранни инвестиции в България (млн. евро)	347.4	2000.9	939.8	1605.6	967.5	1639.4	2761.1	1435.9	4023.2	3,284.0	751.6	323.7	1041.7	1497.9						
Преки чуждестранни инвестиции в България/БВП (в %)	0.8	4.4	1.9	3.1	1.7	2.7	4.5	2.0	4.7	3.5	0.7	0.3	1.0	1.5						
Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ) (Годишен темп на изменение, средно за периода)	-1.6	-1.1	-1.3	1.2	2.6	2.5	1.2	2.8	13	8.6	3.5	2.7	2.2	2.0						

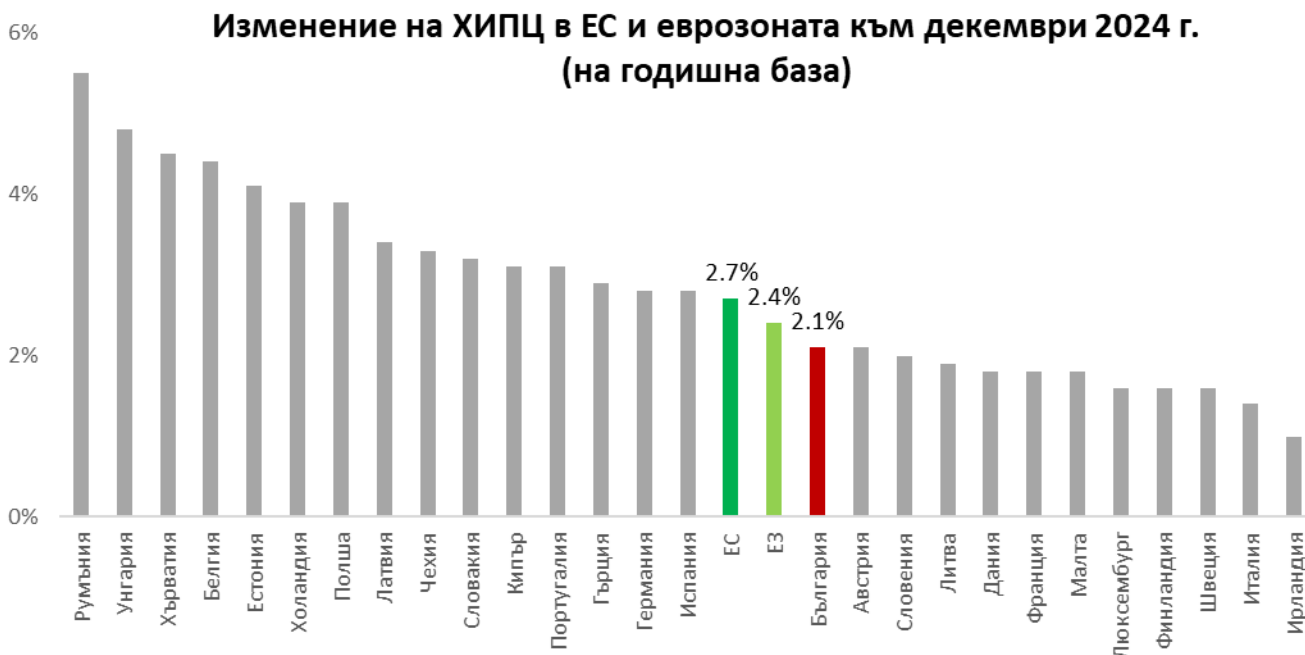
Източник: НСИ, Евростат, БНБ
 Прогнози: БНБ, МФ, МВФ, СБ, ЕК, ЕБВР, ОИСР

Инфлация

През четвъртото тримесечие на 2024 г. хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ) отчита забавяне и средно за периода достига 2,0% на годишна база спрямо 2,2%, отчетен през предходното тримесечие. По данни на Евростат инфлацията в България достига 2,1% на годишна база в края на декември 2024 г., оставайки под средното ниво за ЕС от 2,7% и 2,4% за еврозоната.

В своята [Макроикономическа прогноза](#) БНБ прогнозира годишната инфлация да се ускори до 3.5% в края на 2025 г., при ниво от 2.1% в края на 2024 г. Очакванията за средногодишната инфлация е да възлезе на 3.3% през 2025 г. при стойности от 2.6% през 2024 г. От БНБ прогнозират, най-висок положителен принос за общата инфлация в края на 2025 г. да имат храните, стоките и услугите с административно определяни цени и тютюневите изделия, които заедно с групата на услугите, ще допринасят за ускоряването на инфлацията. Според прогнозата се очаква годишната инфлация в края на 2026 г. да се забави до 2.1%, което ще се дължи най-вече на групите на храните и стоките и услугите с административно определяни цени, докато инфлацията при услугите се очаква да се запази на ниво, близо до това от 2024 г.

Източник: Евростат

Годишен темп на изменение на ХИПЦ

Източник: Евростат, МФ

Пазар на труда

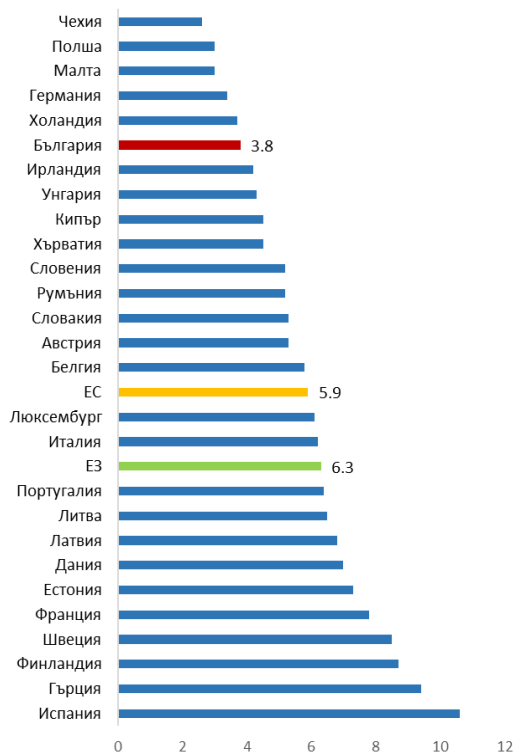
През декември 2024 г. безработицата в България, измерена като дял на безработните лица от работната сила, леко намалява до 3,8%. Безработицата в страната е по-ниска от средната за ЕС, като България се нарежда на шесто място сред държавите-членки на ЕС с най-ниска безработица през декември 2024 г. В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. броят на безработните лица в България се увеличава до 116,7 хил. души спрямо предходното тримесечие, когато са били 110,3 хил. души. За сравнение към края на четвъртото тримесечие на 2023г. безработните лица са били 128,6 хил. души.

През декември 2024 г. младежката безработица в България (безработни лица под 25-годишна възраст) достига 12,8%, като се увеличава спрямо нивото от 12,1%, регистрирано в края на септември 2024 г. В същото време, равнището на младежка безработица в ЕС е 15,0%, като най-голям е делът на безработните младежи в Испания, Швеция и Люксембург.

Източник: Евростат, МФ, НСИ

**Безработица в ЕС и еврозоната
(към декември 2024 г.)**

Ключови показатели за икономиката на България	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024
Пазар на труда														
Коефициент на безработица (дял от работната сила) (сезонно изгладени данни)	12.4	10.1	8.6	7.2	6.2	5.2	6.1	5.3	4.2	4.3	4.7	4.5	4.0	3.9
Заети лица (15 и повече години) (хил. души)	2 981.4	3 031.9	3 016.8	3 150.3	3 152.7	3 233.1	3 121.7	3 076.5	3 150.5	2 931.9	2 907.3	2 930.3	2 964.8	2 929.1
Заети в сектор "Финанси и застрахователни дейности" (хил. души), от които:														
Заети в банковия сектор	60.5	62.3	58.6	63.7	65.4	67.3	62.4	65.1	69.1	62.6	62.0	61.9	70.4	67.4
Средна месечна брутна работна заплата в сектор "Финанси и застрахователни дейности"	1,578	1,608	1,709	1,788	1,904	2,074	2,191	2,300	2,666	2,967	3,395	3,332	3,260	3,520

Източник: Евростат, МФ, НСИ, ЕЦБ

Държавен сектор

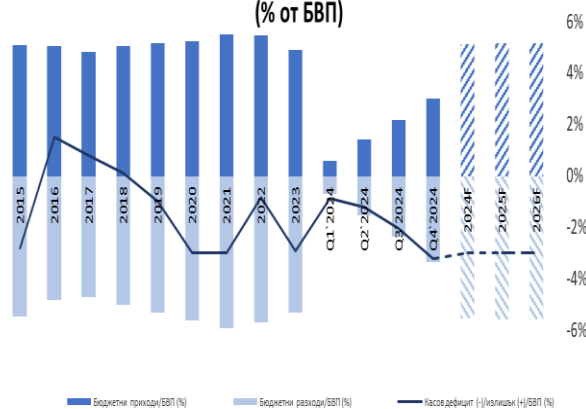
По предварителни данни на МФ в края на декември 2024 г. държавният бюджет отчита дефицит в размер на 6,504 млрд. лв. (-3,2% от прогнозния БВП).

Постъпилите приходи и помощи по консолидираната фискална програма (КФП) за периода януари – декември 2024 г. са в размер на 43,5 млрд. лв. (21,6% от прогнозния БВП). Постъпленията към края на декември 2024 г. нарастват с 3,8 млрд. лв. спрямо същия период на миналата година.

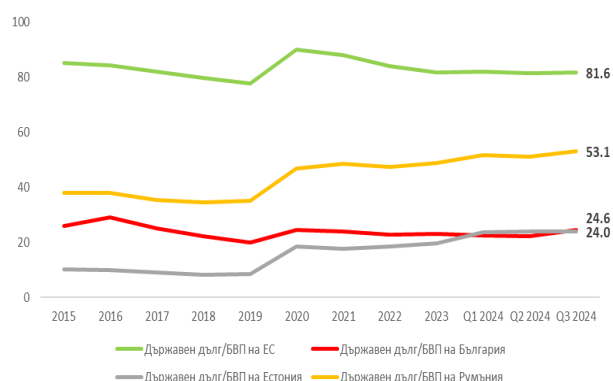
Към края на декември 2024 г. разходите по КФП (вкл. вноската на България в бюджета на ЕС) възлизат на 48,5 млрд. лв. (24,1% от прогнозния БВП). За сравнение, разходите по КФП в номинално изражение нарастват с 5,2 млрд. лева спрямо същия период през миналата година, т.е. нарастват с 12,1 на сто.

Размерът на фискалния резерв към 31 декември 2024 г. е 11,9 млрд. лв.

Бюджетни приходи, разходи и салдо
(% от БВП)

Държавен дълг/БВП

Източник: МФ, Евростат

В края на третото тримесечие на 2024г. делът на консолидирания държавен дълг на България спрямо БВП достига 24,6%. Нивото на този показател е значително под средното за ЕС, което възлиза на 81,6%.

Дългосрочният лихвен процент за оценка на степента на конвергенция се запазва на ниво от 3,93% в края на декември 2024 г. За сравнение, стойността на този показател в Румъния е 6,81%, в Унгария е 6,44%, в Полша – 5,73%, в Чехия – 4,13%. Дългосрочният лихвен процент за оценка на степента на конвергенция в България се запазва един от най-ниските в сравнение с нивата на държавите от региона на ЦИЕ, които са извън еврозоната, но са членки на ЕС.

Капиталов пазар

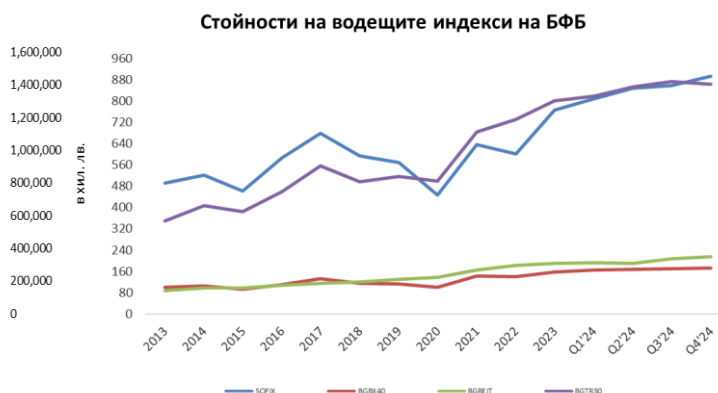
Основните индекси на Българска фондова борса (БФБ) завършват третото тримесечие на 2024 г., както следва: водещият индекс на БФБ SOFIX записва повишение от 16,7% спрямо същия период на миналата година, BGBX40 повишава стойността си с 8,8%, индексът BGTR30 също повишава стойността си с 8,0%, а индексът на дружествата със специална инвестиционна цел BGREIT се увеличава с 12,8%, а индексът beatX намалява стойността си с 3% към края на м. декември 2024г., спрямо година по-рано.

През четвъртото тримесечие на 2024 г. SOFIX се нарежда на пета позиция на представящите се индекси на борсите в региона на ЦИЕ с повишение от 4,0% на тримесечна база.

Към 31 декември 2024 г. пазарната капитализация на БФБ (Основен пазар BSE и Алтернативен пазар BaSE) се увеличава с 0,7% на тримесечна база до 17,2 млрд. лв. (8,61% от прогнозния БВП).

В периода октомври - декември 2024 г. оборотът на БФБ се увеличава с 49,0% на тримесечна база до 283,703 млн. лв. На годишна база е отчетен ръст от 29,4%. През четвъртото тримесечие на 2024 г. броят на сключените сделки на БФБ (13 234 броя) намаляват с 5,2% на тримесечна база и с 6,5% на годишна база.

През разглеждания период банките, членове на БФБ, формират 10,8% от оборота и 3,5% от общия брой сключени сделки на регулиран пазар (на принципа на двойно отчитане). За сравнение, през третото тримесечие на 2024 г. делът на сключените сделки се равнява на 4,3%, което представлява 27% от оборота на регулиран пазар.

Източник: БФБ, собствени изчисления

№	Държава	Индекс	30 септември 2024 г.	31 декември 2024 г.	Изменение през второто тримесечие на 2024 г.
1	Северна Македония	MBI 10	8,778.60	10,202.00	16.21%
2	Чехия	PX	1,611.20	1,760.00	9.24%
3	Хърватия	CROBEX	2,938.30	3,191.10	8.60%
4	Унгария	BUX	73,896.00	79,332.50	7.36%
5	България	SOFIX	858.29	892.74	4.01%
6	Словения	SBITOP	1,605.90	1,669.70	3.97%
7	Турция	XU 100	9,665.78	9,831.50	1.71%
8	Сърбия	BELEX	2,427.40	2,453.68	1.08%
9	Русия	MOEX	2,857.56	2,884.43	0.94%
10	Гърция	ASE	1,451.90	1,456.20	0.30%
11	Словакия	SAX	304.94	295.04	-3.25%
12	Полша	WIG	83,274.00	79,574.30	-4.44%
13	Румъния	BET	17,617.00	16,720.20	-5.09%

Източник: БФБ, Bloomberg, собствени изчисления

Ключови показатели за капиталовия пазар в България	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Q1'24	Q2'24	Q3'24	Q4'24
Капиталов пазар														
Пазарна капитализация/БВП	11.6%	9.6%	10.2%	24.2%	24.3%	23.2%	23.6%	23.2%	18.50%	8.29%	7.90%	8.33%	8.55%	8.61%
SOFIX	522.10	460.90	586.43	677.45	594.46	568.14	447.53	635.68	601.49	765.12	807.47	847.68	858.29	892.74
BGBX40	104.61	92.82	111.30	132.00	115.91	111.83	101.38	143.68	139.28	157.87	164.88	168.27	169.90	171.82
BGREIT	98.75	97.03	108.11	116.10	121.07	130.03	137.69	163.98	183.17	190.30	191.51	190.82	208.05	214.66
BGTR30	407.50	383.82	459.19	555.98	496.14	516.28	499.17	682.96	731.20	799.44	818.94	851.76	871.61	863.62
beamX	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101.85	97.26	103.40	101.01	98.95
Оборот на БФБ (хил. лв.)	774,900	410,800	416,003	705,851	550,041	333,574	397,500	818,964	1,004,390	784,243	179,886	224,361	190,372	283,703
Брой сделки на БФБ	118,074	60,047	58,442	79,629	54,341	44,167	61,173	86,863	101,024	67,641	19,404	33,874	13,957	13,234

Източник: БФБ, Bloomberg, собствени изчисления

II. Банковият сектор на България

В своето тримесечно издание [Банките в България](#) БНБ посочва, че през третото тримесечие на 2024 г. банковият сектор осъществява дейността си при повишена несигурност във външната среда и при относително благоприятни макроикономически условия.

Кредитната активност се запазва висока, като за това допринася комбинацията от фактори по линия на търсенето и предлагането на кредит - от една страна, търсенето на домакинствата е повлияно от повишението на реалния разполагаем доход, както и от ниските нива на лихвени проценти по жилищните кредити, а от друга страна, активното предлагане на кредитен ресурс от банките се обуславя от нарастването на депозитната база, значителната ликвидност и конкуренцията в банковия сектор.

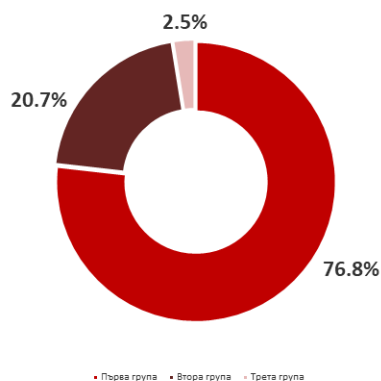
Счетоводен баланс (Отчет за финансовото състояние)

Активи

В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. общите активи на банковия сектор достигат 191,6 млрд. лв. (95,1% от прогнозния БВП), като отбелязват ръст от 11,4% на годишна база.

Пазарен дял по размер на активи в края на Q4 2024 г.

Източник: БНБ, МФ, собствени изчисления

В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. пазарният дял на петте най-големи банки по размер на активите достига 76,8%, отбелязвайки минимален ръст спрямо отчетените 76,4% тримесечие по-рано. Пазарният дял на банките от втора група намалява минимално до ниво от 20,7% към Q4. Делът на активите на клоновете на чуждестранни банки е 2,5%.

Към 31 декември 2024 г. 61,2% от активите на банковата система са под формата на кредити и аванси, които възлизат на 117,3 млрд. лв. Паричните средства, които се равняват на 34,1 млрд. лв., формират 17,8% от активите, а дялът на портфейлите с ценни книжа достига 17,3% (33,1 млрд.лв.). За сравнение, в края на третото тримесечие на 2024 г. дялът на кредитите и вземанията достигна 62,0%, на паричните средства – 16,8%, а на портфейлите с ценни книжа – 17,4%.

Пасиви

Общата сума на пасивите на банковата система възлиза на 168,5 млрд. лв., като нарастват с 10,8% на годишна база. Дялът на пасивите на банките от първа група достига 76,9% (129,6 млрд. лв.) от общия размер на пасивите на банковата система, на втора група – 20,4% (34,4 млрд. лв.), трета група – 2,7% (4,5 млрд. лв.)

Депозитите на банковата система формират 96,7% от общата сума на пасивите (без капитала). От статията „Депозити“ в отчета за финансовото състояние на системата става ясно, че тяхната стойност се повишава с 10,6% на годишна база до 163 млрд. лв.

Дялът на статия „Провизии“, към която спадат неуредени правни въпроси и данъчни съдебни дела, кредитни ангажименти и гаранции, пенсии и други се равнява на 0,21%, като техният абсолютен размер е 346,4 млн. лв. Дялът на статиите „Финансови пасиви, държани за търгуване“ и „Други пасиви“ е съответно 0,1% и 0,5%.

Собствен капитал

През четвъртото тримесечие на 2024 г. собственият капитал на банковата система нараства с 1 050,1 млн. лв. или с 4,8% на тримесечна база, достигайки 23,2 млрд. лв. Към края на декември 2024 г. стойността на собствения капитал е с 15,7% по-висока спрямо същия период на предходната година. Нивото на собствения капитал на банките от първа група възлиза на 17,6 млрд. лв., а на втора група на 5,2 млрд. лв.

Отчет за приходите и разходите

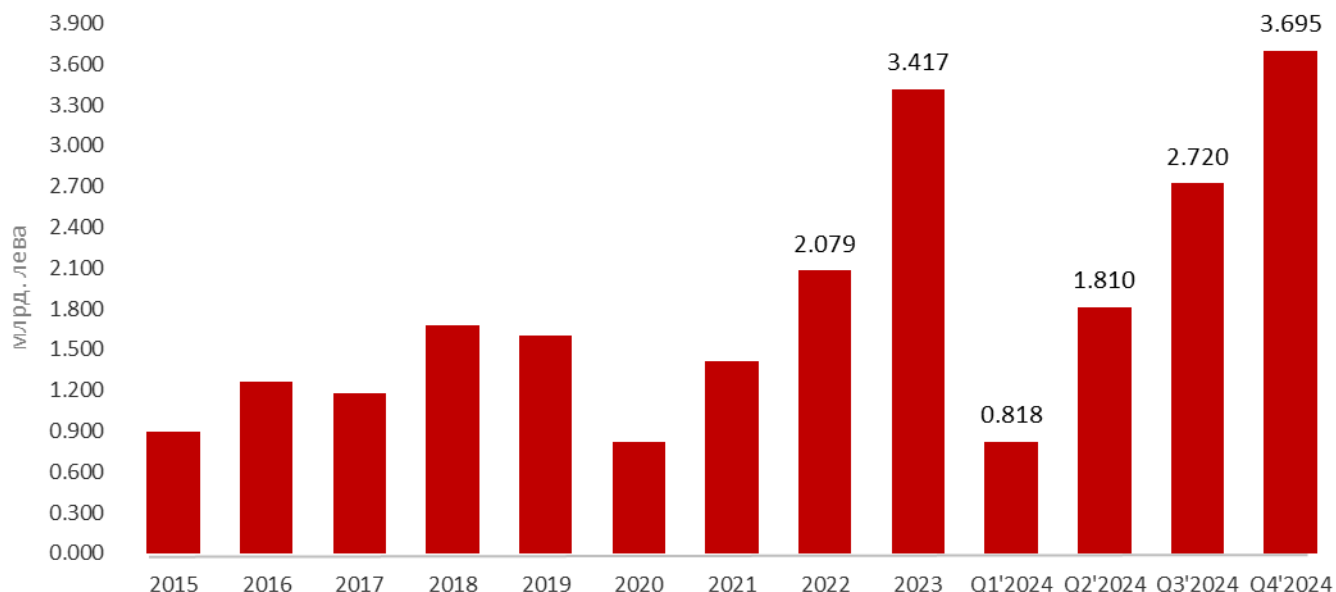
Нетна печалба

Към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. нетната печалба на банковия сектор достига 3 694,8 млн. лв., отбелязвайки ръст от 8,1% на годишна база. В абсолютна стойност реализираната от банковата система печалба нараства с 277,97 млн. лв. спрямо четвъртото тримесечие на предходната година, когато е отчетена нетна печалба в размер на 3 416,9 млн. лв.

Влияние върху финансовия резултат на банковата система оказват покачващите се лихвени приходи и подобряването на качеството на кредитните портфейли на банките.

Нетна печалба на банковата система

Източник: БНБ, собствени изчисления

Банките от първа група формират 80,0% от нетната печалба, отчетената от сектора към края на четвъртото тримесечие на 2024 г., тези от втора група – 17,4%, а банките от трета група – 2,6%. За сравнение, в края на третото тримесечие на 2024 г. петте най-големи банки по размер на активите формират 77,6% от положителния финансов резултат след данъци, банките от втора група – 19,6%, а банките от трета група – 2,8%.

Нетен лихвен доход

Към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. размерът на нетния общ оперативен доход на банковата система се равнява на 7,867 млрд. лв., нараствайки с 13,7% на годишна база (от 6,916 млрд. лв. към края на 31 декември 2024 г.).

Нетният лихвен доход на банките се повишава с 14,9% на годишна база (4,846 млрд. лв. към края на декември 2023г.) и към края на декември 2024 г. възлиза на 5,566 млрд. лв.

Нивото на нетния лихвен доход се формира от разликата между приходите от лихви и разходите за лихви. Към 30 декември 2024 г. приходите от лихви се покачват с 14,4% на годишна база до 6,726 млрд. лв. Разходите за лихви възлизат на 1160,7 млн. лв., като те нарастват с 12,4% на годишна база.

В своето тримесечно издание [Банките в България](#) БНБ посочва, че нарастването на депозитната база, високата ликвидност в банковата система, както и конкуренцията сред кредитните институции са основните фактори за оживената кредитна активност от

страна на предлагането, докато върху търсенето на кредити влияние оказват нарастващите доходи и ниските нива на лихвените проценти, особено в жилищното кредитиране.

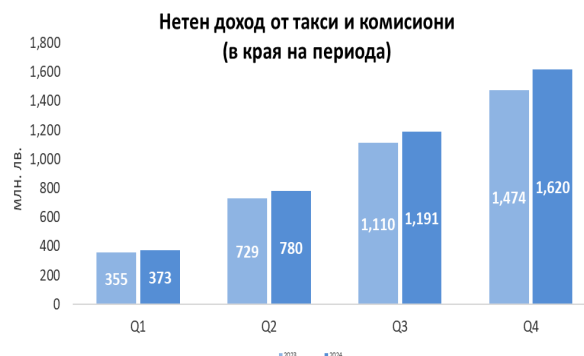
През четвъртото тримесечие на 2024 г. нетният лихвен доход формира 70,7% от нетния общ оперативен доход на банковата система. По данни на Европейския банков орган (ЕБО) към третото тримесечие на 2024 г. делът на нетния лихвен доход в ЕС/ЕИП възлиза на 60,6% от общия оперативен приход.

Нетен доход от такси и комисиони

В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. нетният доход от такси и комисиони отчита ръст от 9,9% на годишна база, като достига стойност от 1 619,7 млн. лв.

В края на декември 2024 г. приходите от такси и комисиони нарастват с 11,7% на годишна база и възлизат на 2 079,9 млн. лв. Разходите за такси и комисиони отбелязват ръст от 18,8% на годишна база, като достигат 460,2 млн. лв. в края на четвъртото тримесечие на 2024 г.

Нетният доход от такси и комисиони формира 20,6% от нетния общ оперативен доход на банковата система към края на декември 2024 г. По данни на ЕБО този показател достига 28,0% от нетния общ оперативен доход за банките от ЕС/ЕИП към края на третото тримесечие на 2024 г.

Източник: БНБ, собствени изчисления

Оперативни разходи и обезценки

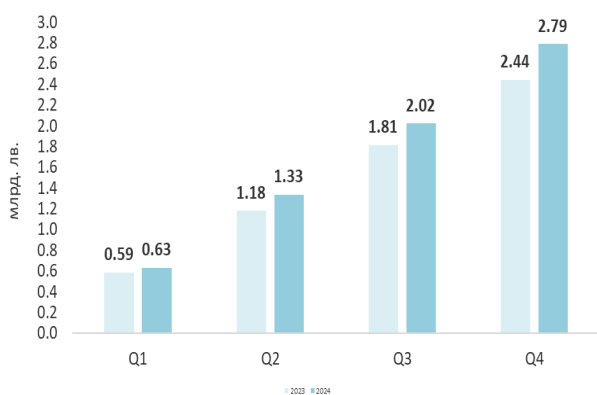
В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. административните разходи, към които се причисляват разходите за персонал, нарастват с 12,1% (265,3 млн.лв. в абсолютна стойност) спрямо същия период на 2023 г., достигайки размер от 2 464,9 млн.лв. Общите оперативни разходи (административните разходи и амортизацията) се повишават с 11,5% на годишна база и достигат 2 786,1 млн. лв. Разходите за обезценка на нефинансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се увеличават спрямо същия период през миналата година с 60,3%,

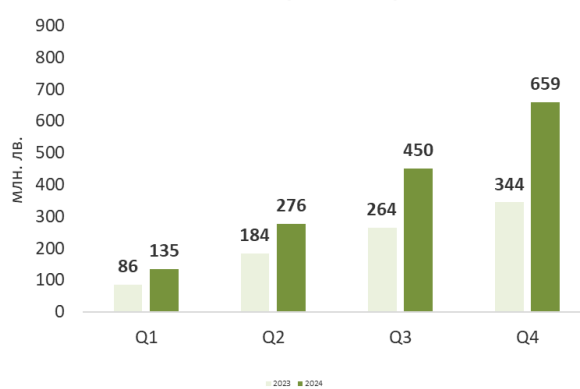
достигайки 659,3 млн. лева към края на декември 2024 г. (при размер от 411,3 млн. лева към края на декември 2023 г.). Това съществено нарастване на обезценките се дължи на факта, че банките освобождават провизии, които са натрупани през предходните години по време на Ковид кризата.

Съотношението Разходи/Приходи за банковата система възлиза на 35,41% към края на четвъртото тримесечие на 2024 г., отбелязвайки увеличение спрямо нивото си от 35,01% към края на предходното тримесечие. По данни на ЕБО към края на третото тримесечие на 2024 г. съотношението Разходи/Приходи в ЕС/ЕИП възлиза на 52,6%.

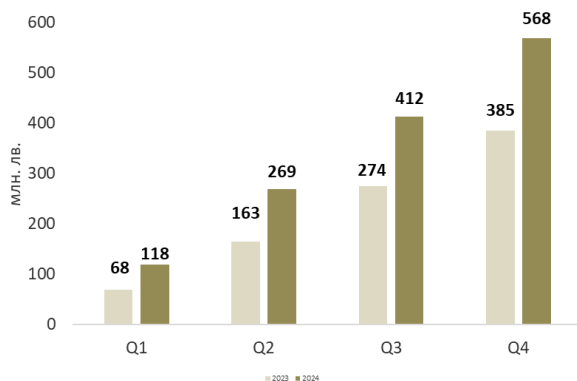
Оперативни разходи

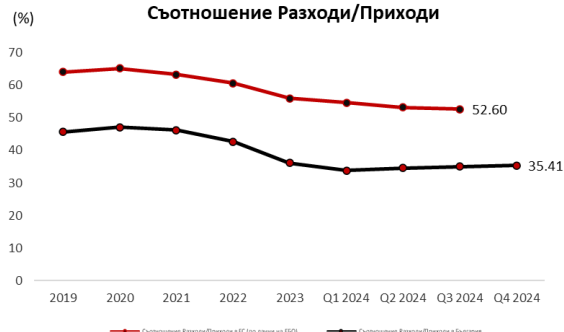
Обезценки (в края на периода)

Данъци върху печалбата (в края на периода)

Съотношение Разходи/Приходи

Източник: БНБ, собствени изчисления

Финансови показатели

Ликвидност

По данни на БНБ ликвидният буфер и нетните изходящи ликвидни потоци в края на декември 2024 г. възлизат на 56,9 млрд. лв. и 23,6 млрд. лв. Отношението на ликвидно покритие (LCR) е 241,0% при 244,1% в края на септември 2024 г. По данни на ЕЦБ отношението на ликвидно покритие за банките, участващи в Единния надзорен механизъм (SSM), възлиза на 158,52% към третото тримесечие на 2024 г.

Отношение на ликвидно покритие (LCR)

Източник: БНБ, ЕЦБ

Капиталова адекватност

Капиталовата позиция на банковия сектор се запазва силна, като равнищата на съотношенията на капиталова адекватност остават значително над минималните регулаторни изисквания.

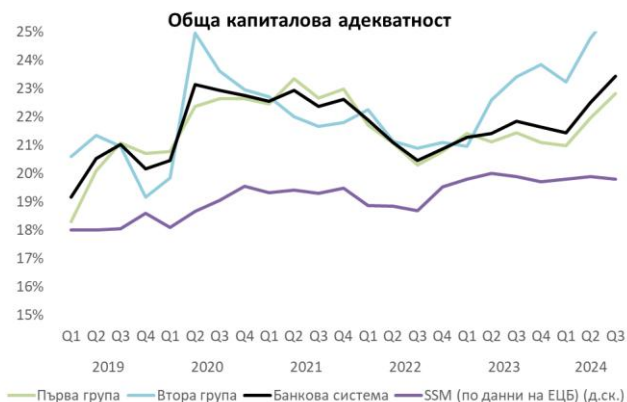
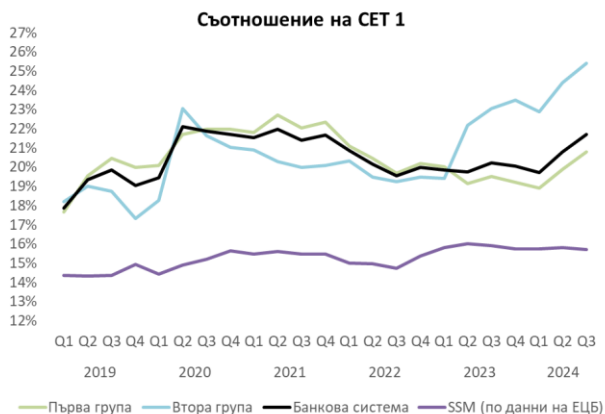
В края на третото тримесечие на 2024 г. съотношението на базовия собствен капитал от първи ред (т.нар. СЕТ 1) за цялата банкова система възлиза на 21,72%, като се увеличава спрямо 20,78% - равнище, отчетено към края на юни 2024 г. При банките от първа група показателят се увеличава от 19,89% до 20,80%, а при втора група се увеличава от 24,41% до 25,42%.

На системно ниво съотношението на обща капиталова адекватност се увеличава до 23,44% от 22,50%. Към края на третото тримесечие на 2024 г. нивото на

съотношението за банките от първа група е 22,83%, а за втора – 25,90% (при 21,95% и 24,76% към края на второто тримесечие на 2024 г.).

Показателите за капиталова адекватност на банките в България са над средните нива за банките, участващи в Единния надзорен механизъм. По данни на ЕЦБ съотношението за СЕТ 1 възлиза на 15,72%, а за общата капиталова адекватност достига 19,81% към края на септември 2024 г.

Източник: EBA Risk Dashboard, Q3 2024

Забележка: Данните за България са на базата на информация, подавана към ЕБО от четири банки, а не се отнасят за цялата банкова система.

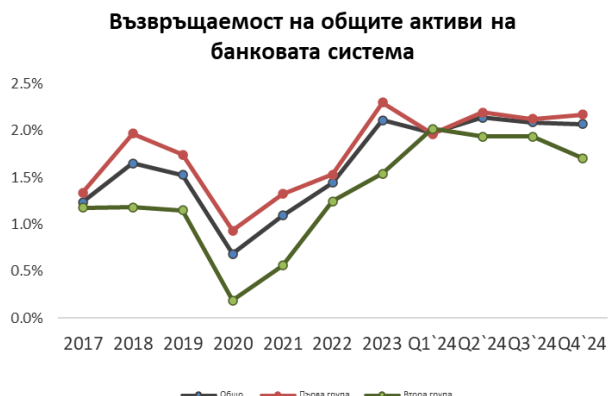
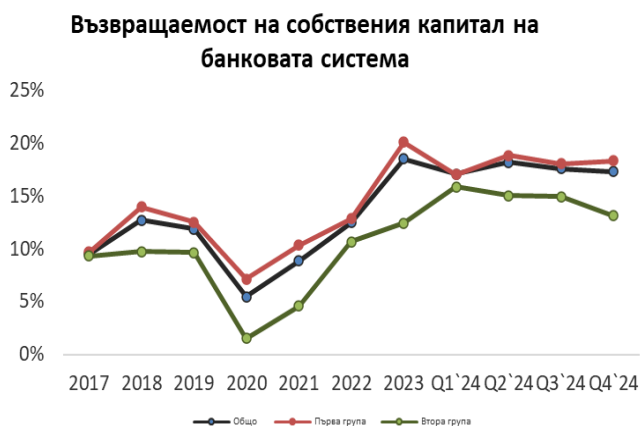

Рентабилност

Към 31 декември 2024 г. нивото на възвръщаемост на общите активи (ROA) на българската банкова система се запазва на ниво от 2,1%, каквото е било към края на септември 2024 г. Нивото на показателя за банките от първа група е 2,2%, а при банките от втора група е 1,7%. Според последните актуални данни на ЕЦБ към третото тримесечие на 2024 г. средното ниво на ROA за европейските банки е 0,7%.

Възвръщаемостта на собствения капитал (ROE) на цялата банкова система намалява до 17,3% към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. при 17,6% към края на предходното тримесечие. За банките от първа група равнището на ROE към 31 декември 2024 г. е 18,3%, а за втора група – 13,1%.

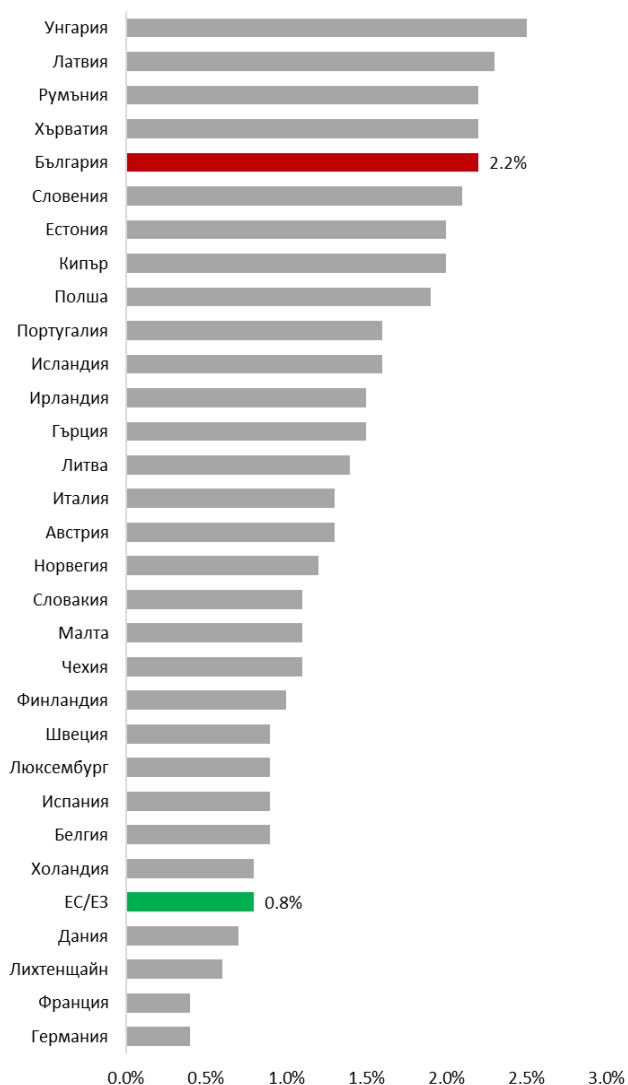
По данни на ЕЦБ средното ниво на ROE на европейските банки възлиза на 10,22% към края на третото тримесечие на 2024 г.

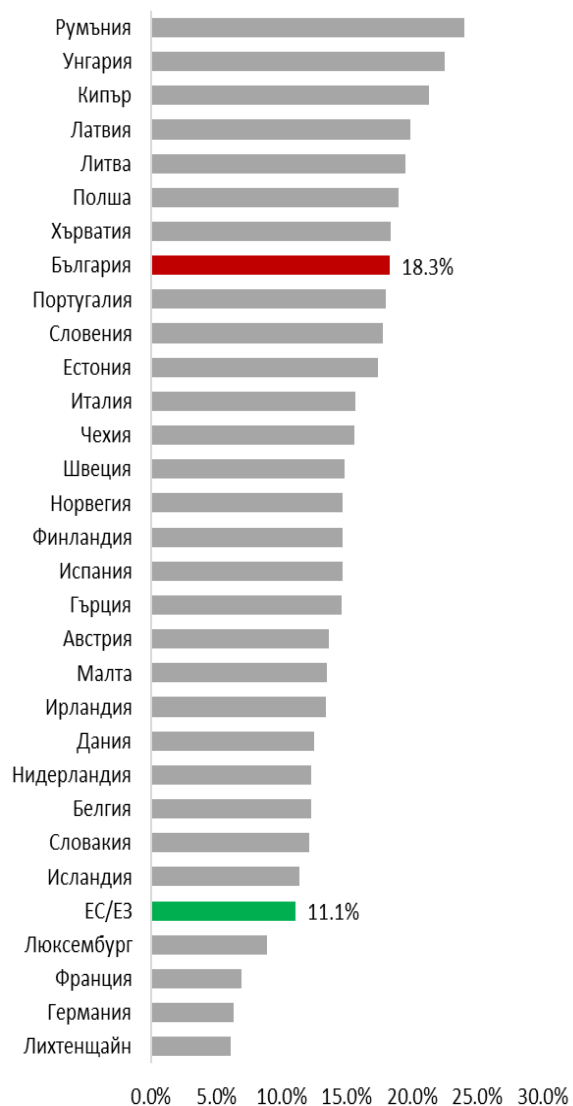
Източник: БНБ, собствени изчисления

ROA на банките в ЕС/ЕИП към края на третото тримесечие на 2024

ROE на банките в ЕС/ЕИП към края на третото тримесечие на 2024 г.

Източник: EBA Risk Dashboard, Q3 2024

Забележка: Данните за България са на базата на информация, подавана към ЕБО от четири банки, а не се отнасят за цялата банкова система

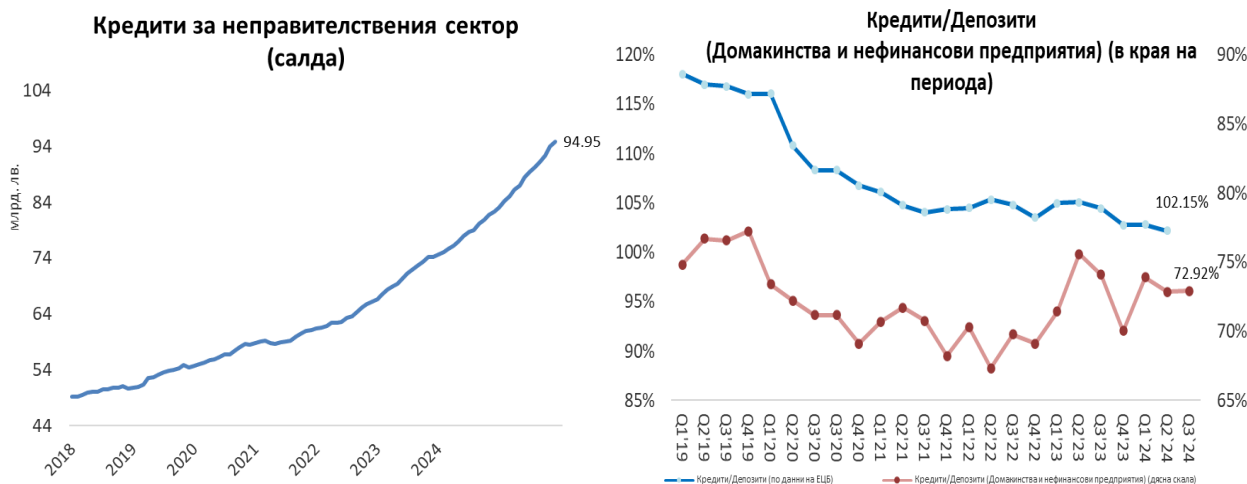

Кредити и депозити

В своята [Макроикономическа прогноза](#) БНБ посочва, че трансмисията от паричната политика на ЕЦБ към лихвените проценти по депозитите и кредитите в сектора на домакинствата в България остана слаба, в условията на запазващ се значителен приток на привлечени средства, висока ликвидност и силна конкуренция в банковия сектор в страната.

Очакванията на БНБ са за слабо понижение на лихвените проценти както по новодоговорени срочни депозити, така и по новоотпуснати кредити за домакинствата до началото на 2026 г., след което се предвижда лихвените проценти да се задържат до края на прогнозния хоризонт на нива, близо до достигнатите в началото на 2026 г. При лихвените проценти по новоотпуснати кредити за нефинансови предприятия очакванията са за по-съществено понижение до средата на 2026 г. поради по-силната обвързаност на лихвите по тези кредити с референтни индекси на междубанковия пазар в еврозоната.

В края на декември 2024 г. по данни на паричната статистика на БНБ общата сума на кредитите за неправителствения сектор (нефинансови предприятия и домакинства) нараства с 15,2% на годишна база, достигайки 94,95 млрд. лв.

Източник: БНБ, Парична статистика, ЕЦБ, собствени изчисления

Обемът на необслужваните кредити (с просрочие над 90 дни; без централни банки и кредитни институции) намалява към края на декември, достигайки нива от 2,159 млрд. лв. спрямо края на септември 2024 г., когато са в размер на 2,295 млрд. лв. По изчисления на база данни от управление „Банков надзор“ на БНБ делът на необслужваните кредити в общата сума на кредитите намалява от 1,97% към септември 2024 г. до 1,79% към края на декември 2024 г.

Делът на необслужваните кредити за нефинансовите предприятия намаляват от 2,59% към края на септември 2024 г. до 2,30% към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. Нивото при жилищните кредити се понижава от 0,49% до 0,44%. Делът на

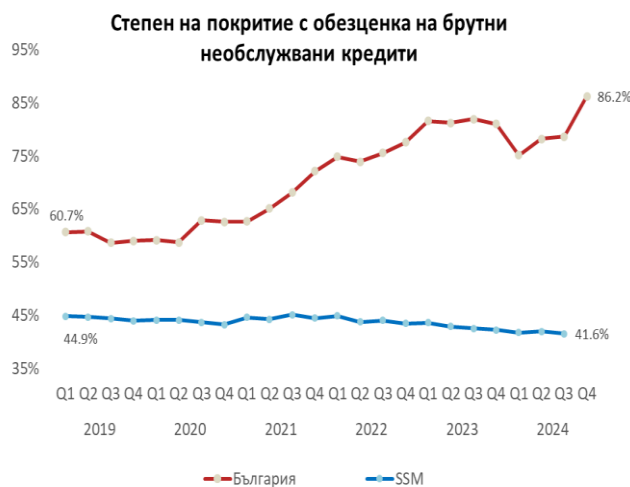
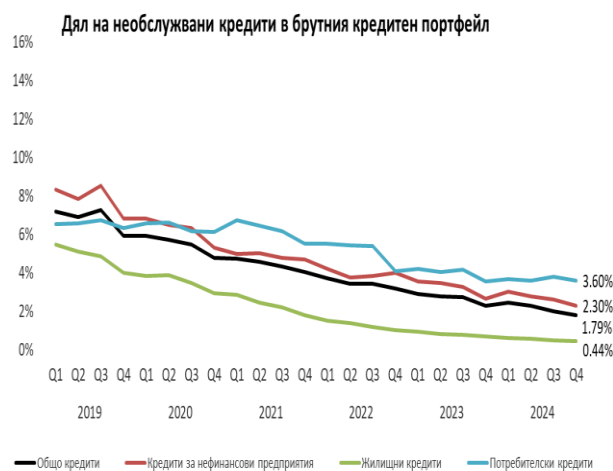

необслужваните потребителски кредити се понижава от 3,78% към края на юни 2024 г. до 3,60% към края на четвъртото тримесечие на 2024 г.

Необслужваните фирмени кредити намаляват до 1,214 млрд. лв. към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. от 1,321 млрд. лв. в края на септември 2024 г. В сегмента на жилищните кредити се наблюдава спад на необслужваните кредити, като към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. обемът им достига размер от 120 млн. лв., а към края на третото тримесечие те са в размер на 126 млн.лв. Необслужваните потребителски кредити намаляват до 760 млн. лв. към края на декември 2024 г. от 775 млн. лв към края на декември 2024.

При банките от първа група делът на необслужваните brutни кредити се понижава до 1,52% към края на четвъртото тримесечие на 2024г. от 1,69% към края на третото тримесечие на 2024 г. При банките от втора група съотношението намалява от 3,39% до 3,09% към края на декември 2024 г.

Към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. степента на покритие на brutните необслужвани кредити и аванси в българската банкова система е на ниво от 86,2% при 78,6% тримесечие по-рано. По последни данни на ЕБО степента на покритие за европейските банки е 41,6% към третото тримесечие на 2024 г.

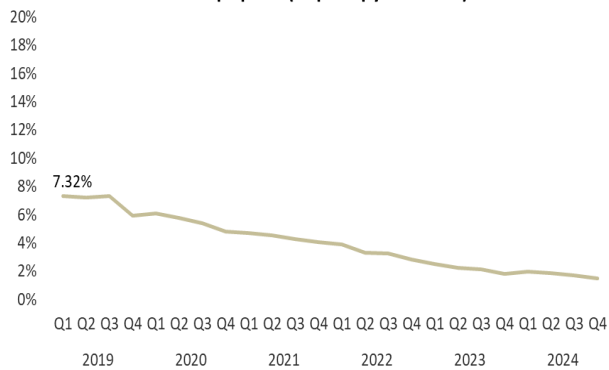

Източник: БНБ, ЕБО, собствени изчисления

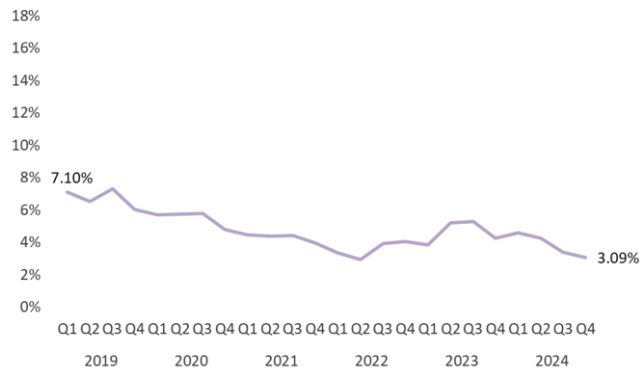

Общ дял на необслужвани кредити в брутния кредитен портфейл (първа група банки)

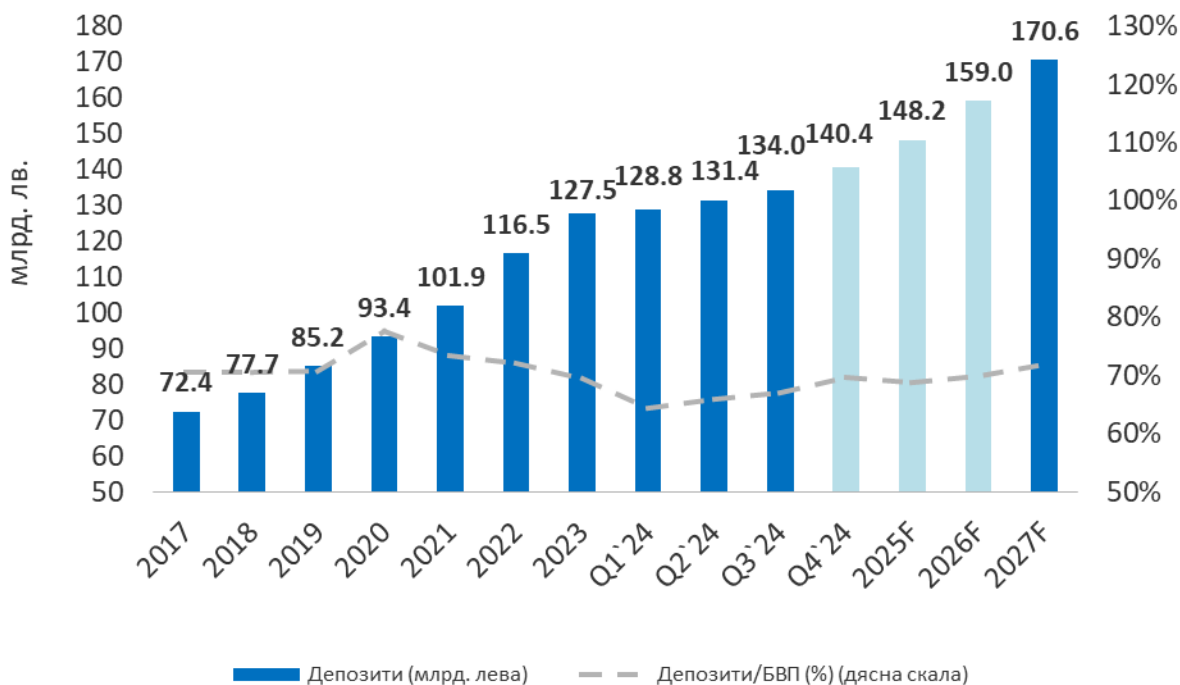
Източник: БНБ, собствени изчисления

Общ дял на необслужвани кредити в брутния кредитен портфейл (втора група банки)

Депозитите, привлечени от банките, продължават да нарастват. В края на декември 2024 г. общата сума на депозитите в банковата система достига 140,428 млрд. лв., отбелязвайки годишен ръст от 10,1%. Спестяванията към декември 2024 г. нарастват с по-бърз темп в сравнение с отчетения ръст на годишна база от 9,7% към края на септември.

Общ размер на депозитите в банковата система

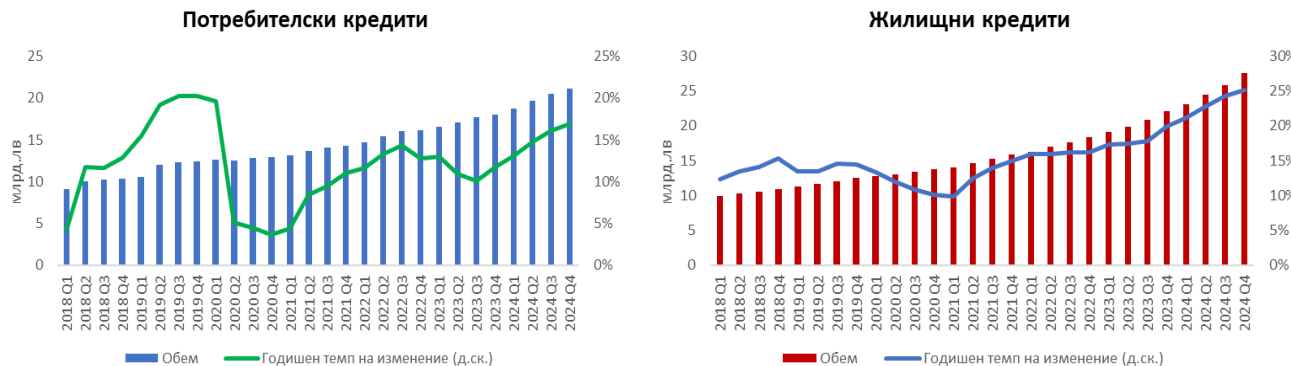
Източник: БНБ, собствени изчисления
Прогноза: БНБ, МФ

Кредити и депозити на домакинства

В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. обемът на потребителските кредити по данни от статистиката на управление „Банков надзор“ на БНБ възлиза на 21,09 млрд. лв. при 20,51 млрд. лв. към предходното тримесечие и 18,04 млрд. лв. година по-рано. През четвъртото тримесечие на 2024 г. потребителските кредити нарастват с 2,8% на тримесечна и с 16,9% на годишна база.

По данни от статистиката на управление „Банков надзор“ на БНБ обемът на жилищни кредити се равнява на 27,58 млрд. лв. при 25,84 млрд. лв. в края на третото тримесечие на 2024 г. и 22,03 млрд. лв. година по-рано. Ръстът е от 6,7% на тримесечна база и от 25,2% на годишна база.

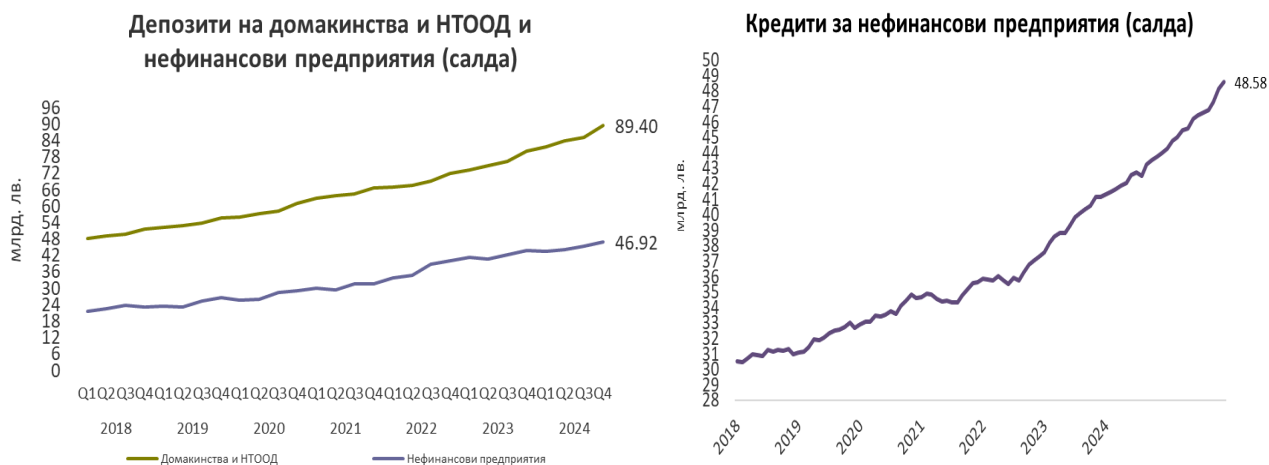

Източник: БНБ, управление „Банков надзор“, собствени изчисления

В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. общата сума на депозитите на сектор домакинства и НТООД нараства с 11,8% на годишна база при 11,4% годишен ръст в края на третото тримесечие на 2024 г. Размерът на привлечените депозити в сектор Домакинства и НТООД е 89,40 млрд. лв. (44,4% от прогнозния БВП), което представлява 63,7% от общата сума на депозитите в банковата система.

Кредити и депозити на нефинансови предприятия

Към 31 декември 2024 г. общата сума на депозитите на нефинансовите предприятия се повишават със 7,0% на годишна база при повишение от 7,0% тримесечие по-рано. Депозитите на нефинансовите предприятия достигат 46,92 млрд. лв. По данни на паричната статистика на БНБ към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. кредитите за нефинансови предприятия нарастват с 10,4% на годишна база и достигат 48,58 млрд. лв. Ръстът на кредитите на нефинансови предприятия на тримесечна база е в рамките на 3,8%.

Източник: БНБ, Парична статистика

Лихвени проценти

Към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. се наблюдава увеличение на лихвените проценти по новодоговорените потребителски кредити в левове и евро и по кредитите в лева за предприятията. В същия период се отчита намаление на лихвените проценти за кредитите в евро за предприятията и жилищни кредити в лева и евро. По отношение на депозитите се наблюдава увеличение на лихвените проценти в лева за предприятията и домакинствата в лева и намаление на лихвените проценти по депозитите в евро.

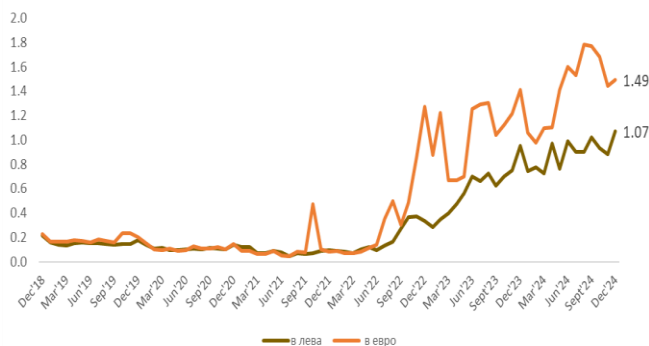
Лихвени проценти по депозити

Лихвените проценти при новите депозити с договорен матуритет в левове за домакинства се увеличават, като към края на декември 2024 г. достигат 1,07% (при 1,02% към края на септември 2024 г.). По новодоговорените депозити в евро се наблюдава намаление, като те достигат 1,49% към края на четвъртото тримесечие на 2024 г. (1,77% към края на третото тримесечие на 2024 г.).

В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. средният лихвен процент по депозити с договорен матуритет за нефинансови предприятия в левове се увеличава от 1,70% до 2,46%, а по тези в евро се наблюдава намаление от 2,36% до 2,03%.

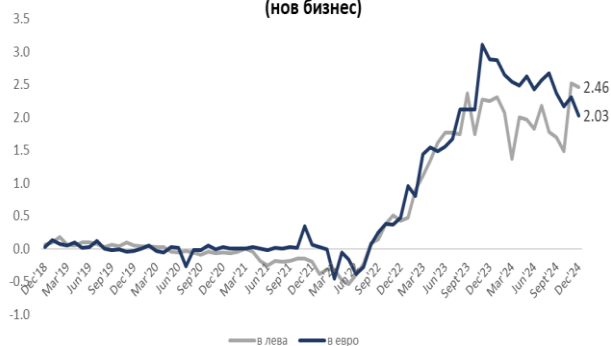

Средни лихвени проценти по депозити с договорен матурирет за сектор Домакинства (нов бизнес)

Източник: БНБ

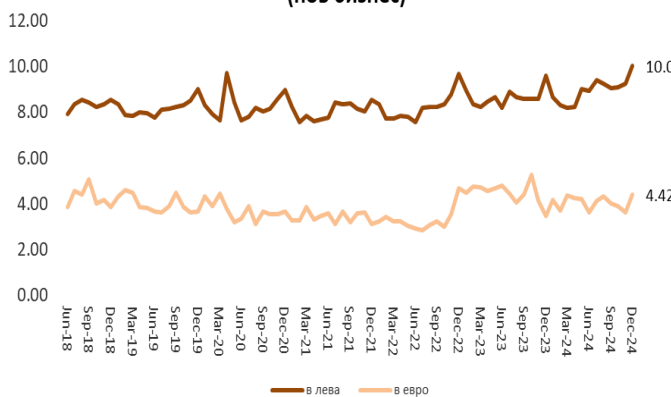
Средни лихвени проценти по депозити с договорен матурирет за сектор Нефинансови предприятия (нов бизнес)

Лихвени проценти по кредити

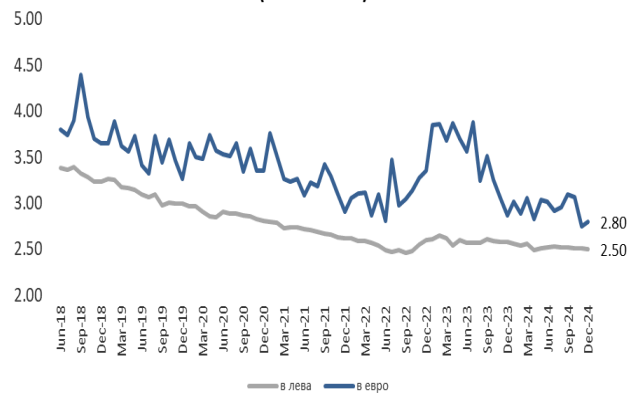
В края на четвъртото тримесечие на 2024 г. средният лихвен процент по жилищните кредити в лева леко намалява до 2,50% при 2,53% към края на предходното тримесечие. Средният лихвен процент по жилищните кредити в евро също намалява съответно от 3,09% към края на септември 2024 г. до 2,80% към края на декември 2024 г.

Средни лихвени проценти по потребителски кредити (нов бизнес)

Източник: БНБ

Средни лихвени проценти по жилищни кредити (нов бизнес)

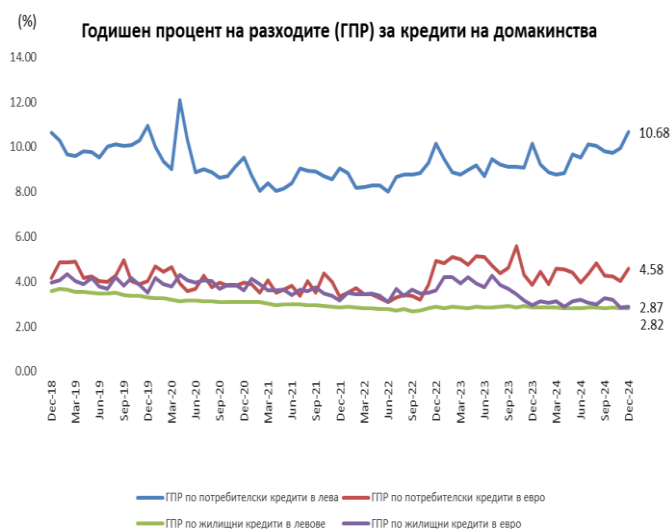
Средният лихвен процент по потребителските кредити в левове се увеличава от 9,05% към края на септември 2024 г. до 10,03% към края на декември 2024 г. В същото време средният лихвен процент по потребителските кредити в евро също се увеличава от 4,01% в края на септември 2024 г. до 4,42% в края на декември 2024 г.

Годишният процент на разходите (ГПР), който освен лихвата включва и всички такси и комисиони, свързани с кредита, към декември 2024 г. се запазва на ниво от

2,82% за жилищните кредити в левове. ГПР по жилищните кредити в евро намалява от 3,25% към края на септември 2024 г. до 2,87% към края на декември 2024г. Нивото на ГПР при потребителските кредити в левове се увеличава от 9,79% до 10,68%, а по тези в евро се наблюдава също увеличение от 4,28% към септември 2024 г. до 4,58% към декември 2024 г.

Средният лихвен процент по новоотпуснатите кредити за нефинансови предприятия в левове се увеличава от 4,42% към края на септември 2024 г. до 4,47% към края на четвъртото тримесечие на 2024 г., а при евровите кредити се наблюдава намаление от 5,72% към края на септември 2024г. до 5,01% към края на четвъртото тримесечие.

Източник: БНБ

Отказ от права (Disclaimer)

Този документ е предназначен само за информационни цели. Изготвен е от направление „Банкова политика и анализи“ на Асоциацията на банките в България на базата на материали и данни, публикувани от Националния статистически институт (НСИ), Евростат, Българска народна банка (БНБ), Министерството на финансите (МФ), Европейската централна банка (ЕЦБ), Европейския банков орган (ЕБО), Европейската комисия (ЕК), Международния валутен фонд (МВФ), Световната банка (СБ), Европейската банкова федерация (ЕБФ), Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Източник за снимките – pixabay.com.

Информацията в тази публикация е от общ характер. Тя не следва да се разглежда като препоръка за закупуване или продажба на финансови инструменти или ценни книжа и не е предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) или друг относим нормативен акт, в т.ч. и чуждестранен.

Нито Асоциацията на банките в България, нито нейните членове носят отговорност за точността или пълнотата на тази информация.

Всички исторически стойности, статистически данни и графики са актуализирани до 21 февруари 2024 г., включително освен ако не е посочено друго.

Представените гледни точки са тези, които преобладават към 21 февруари 2024г.